

Gere István

KARDALOS

Apró jelekkel kezdődött az egész, mint valamely, a maga idejében izgalmasnak tartott, s csak később nevétségessé váló krimi.

Húsvétra vettek egy nagy darab füstölt csülköt, s az asszony a babbal együtt beáztatta egy zománcos tálban. A vízkúra hatására a csülökből virgonc kis fehér giliszták bújtak elő, s ott fulladoztak a nagymamától kapott drága vesebab bordó ékkövein. Hajnali sikoly a konyhából. - Azonnal vidd vissza és vágd bele a pófájukba - rendelkezett az asszony. - Attól a zsíros képű laklitol vettem.

Kardalos kelleetlenül nadrágot húzott és kezében a csülökkel lement a henteshez. A boltban szerencsére nem tartózkodott senki. - Ez a csülök kukacos - mutatta fel a korpuszt ideges mosollyal a pult mögött toporgó kis nőnek. Zavarában, hogy a zsíros arcút nem látta sehol, kicsit lerövidítette a lépcsőházban és a liftben megfogalmazott szöveget. Abban még szerepelt valami a jogos felháborodásból is.

- Hát igen - mondta a kis nő, rövid vizsgálódás után. - Ilyenkor előfordul. Adok egy másikat.

- Nem, nem, nem - tiltakozott kissé megkönnyebbülten Kardalos. - Pár hónapig nem lesz hozzá kedvem. Adjon helyette gépsonkát.

- Le se vedd a cipődöt, ez a sonka bűdös - dugta a férfi orra alá a csomagot Kardalosné.

Kardalos hirtelen eltépte a cipőfűzőt, amelyet addig khibába próbált kibogozni, kikapta az asszony kezéből a valóban bűdös sonkát, belevágta a szemetesbe és rácsapta a fedőt.

- Beszari alak! - szólt utána a szobába a felesége.

Csinálj krumplis tésztát! - süllyedt a fotelba Kardalos.

Lehet, hogy Kardalos rosszkor kezdett el félni minden apró veszekedéstől, szóváltástól és hangos szótól, lehet, hogy nem éppen alkalmas időben kezdte mélységesen utállani az erőszakot, de nem is volt mindig nyuszi, mint ahogyan azt felesége állította, amikor visszatért a hentesből a sonka helyett kapott cserkészkolbásszal. A maga idejében kiváló katona volt, egyszer később pedig kimentett a Dunából egy fuldokló fiút. Talán úgy lehetne mondani, hogy felelősségteljesebb lett a viselkedése, megállapodottabb, bölcsőbb. Igen. Például azt nagyon utálta, amikor az esti tévészés közben az asszony egyszer csak hülye fasznak nevezte az egyik tekintélyes politikust, aztán egy másikat baromarcúnak. Ő legfeljebb lehalkította a tévét, ha valamelyik hangosabban beszélt.

Húsvét után azonban történt valami, ami sokáig nem hagyta nyugodni. Munkából ballagott hazafelé, amikor észrevette, hogy az üveges előtt négy cigány várakozik egyetlen ablakkerettel. Két lehetőség van - gondolta. Vagy közösen bombázták ki az ablakot az ünnepi multság közben, vagy majréznak, hogy a rokon megszökik az ablakkerettel. Elmosolyodott az ötleten, de ugyanabban a pillanatban rájött, hogy ő maga félreérthetően tökkopasz. Orvosi tanácsra vágatta le a haját, s valamiféle szesztartalmú kulimással dörzsölte be napon-

ta kétszer viszketeg fejbőrét. - Egészségügyi okok - bökött a fejére, amikor elhaladt a kis hallgatagon szotyolózó csoport mellett. - Ki az, aki le nem szarja azt a nagy tök fejedet? - köpte ki a magot a legkövérébb roma. Kardalos tovább haladt, nem fordult vissza, de máris megbánta, hogy megszólalt. Elvégre - normális körülmények között - az ember az utcán egyszerű járókelő, semmi más. Éppen elég arra figyelni, hogy ne lépjen bele semmibe.

Nem újították meg a színházbérletet. Drága lett, s az előadás után át kellett haladni egy nagy, sötét parkon a villamosmegállóig. Legutolsó alkalommal már a körút felé kerültek, szerencsére az asszony megelőzte, nem neki kellett javasolni. A körúton busz járt a villamos helyett, s egy angyalarcú, szőke kislány - olyan gimnazista-forma - éppen előttük rókázta le a lépcsőket, amikor föl akartak szállni.

Nem sokkal később Kardalosnak két kalandja is akadt ugyanazon a járaton. Első alkalommal egy jól öltözött, de szerfelett idegesnek látszó idősebb hölgy kitépte Kardalos kezéből az újságot, melyet elmélyülten olvasott, közölte vele, hogy ez a szar tele van hazugsággal, s mielőtt a férfi megmagyarázhatta volna neki, hogy őt mindenkinek a véleménye érdekli, s a hazugságok legalább olyan jól jellemzik leírójukat, mint az igazságok, a haragos hölgy ledobta eléje a lapot, és sietve leszállt. Második alkalommal önkéntelenül beleszólt az egyik utas és az ellenőrök gyalázkodássá fajuló vitájába, s csak amikor felmutatta saját bérletét, akkor látta megdöbben-ten, hogy még az előző havi szelvény van benne. A szíve még a leszállás után is hevesebben dobogott, pedig az első pillanat ijedtsége után rájött, hogy az új szelvény is ott lapul a régi alatt. - Szórakozol, haver?! - szólt utána az ellenőr.

Van, aki az ilyen apró, hétköznapi sérelmek nyomát úgy rázza le magáról, mint kutya az esővizet, de van olyan is, akinek lelkét szörnyű súllyal húzza napokig, mint a túrabakancsot a lassan rádermedő őszi sár.

Kardalos maga is érezte, hogyan gyávul, szinte napról-napra követte a folyamatot, és rettenetesen szégyellte magát miatta. Úgy gondolta, fia és lánya már eléggé értelmesek ahhoz, hogy lássák, mi történik vele. Nem is beszélve az asszonyról. Húsz év együtt nagy idő.

Menten odahagyott minden társaságot, ahol politizálni kezdtek, a lakógyűlésekre nem járt el, újságot nem vett, a Híradót nem nézte, s lassan már csak a kutyával beszélgetett, amikor este levitte az utcára.

Kollégáihoz való viszonya is megváltozott. Míg azok fennhangon tárgyalták, hogy újonnan kinevezett, milliókat érő kocsikon furikázó vezetőik miképpen lopják szét a vállalatot, ő csak egyetlen megjegyzést tett: - Legalább nekik legyen jó. Munkatársai ezen jót nevettek, mert eszükbe sem jutott, hogy komolyan gondolja. Pedig Kardalos nem viccelt.

Abaj nem sokkal karácsony előtt történt. Kardalos csemperagasztó után járkált a városban, közben betért két-három borozóba, melyeket régebben sűrűn látogatott, úgyhogy éppen leszállt a korai este, mikor lesi-

NÉMETH JÁNOS KERÁMIÁJA

etett a földalattihoz, hogy még egy utolsó helyen próbálkozzon. A betóduló tömeg egészen a kocsi közepéig toltta előre, ahol végre megkapaszkodhatott. Éles fájdalom nyilallt a kezébe. Valaki egy tűt szúrt ár bőr fogantyújn, amelyet elkapott. A bőr erősen tartotta, Kardalos alig tudta kicibálni belőle. Nem közönséges tű volt. - Ostoba vicc. Egy injekciós tű - csóválta a fejét mellette egy öregasszony. - A cukrosok használnak ilyet. - Meg a narkósok - tette hozzá egy magas férfi, aki Kardalos válla fölött kukucskált oda. Kardalos nem szólt semmit, csak dermedten nézte a tenyerén nyugvó kis szerszámot. A következő megállónál leszállt.

A kocsmában kirakta maga elé az asztalra a tűt. Számolatlanul itta a fröccsöket, hogy kimossa agyából a zavarosabbnál zavarosabb gondolatokat. Ez nem sikerült, de miután egy alkalommal imbolyogva visszatért a vécéből, észrevette, hogy a tű már nincs a pécéses terítőn. Aztán rájött, hogy nem is annál az asztalnál ült, később arra is, hogy nem ugyanabban a kocsmában. Ketten ültek mellette, szinte túl szorosan is. Megvette tőlük a pisztolyt, mert vele adták a nejlonzacskót is, amiben volt. Épp csak a csemperagasztó árába került. Olcsón adták, mert csak egy töltény volt hozzá, az is benne.

Ismeretlen helyről gyülekezett benne a düh, ahogy hazafelé rohant; minden túl messzinek tűnt, távolinak. Először a hentes előtt esett el, az alkalmi akvárium halszagú, büdös jegén, aztán amikor az emeletükön kibukott a liftből.

Rákönyökölt a csengőre, míg az asszony ajtót nem nyitott. - Kifelé! - üvöltött rá. - Kifelé!

Végigrombolt az előszobán és közben megpróbálta kiráncigálni a pisztolyt a reklámszatyorból. - Kifelé! - üvöltött a meglepett kislányra. Kikapta a kezéből a tévé távirányítóját, és a földhöz vágta. A lány sikoltozva rohant ki az előszobába. A fiú már ágyban volt, olvasott. Kardalos lerántotta a gyereket a földre és rászegezte a pisztolyt. - Takarodj kifelé - sziszegte. - Takarodj ki...

- Megfertőztetek! Engem is megfertőztetek! - üvöltötte

utánuk a körfolyosóra, amikor mindannyian kimenekültek a lakásból - Akármit csinálhatok, engem is... Engem is! - üvöltötte, és a pisztollyal belevágott az előszobaablakba.

Zengett az egész udvar, s az emberek mind a hat emeleten kiléptek a körfolyosóra, mint amikor azt jelentik be, hogy egy órára elzárják a vizet. Kardalos le roskadt az előszoba ajtaja elé. Most - hirtelen - ő is érezte a szivárgó gáz szagát, amire minden vendég panaszkodott első belépés után. - Misi - hallotta meg a szomszéd hangját. - Mi a fasz van? Ne menjen el az eszed... Hallasz? Engedj be.

- Van valami piád? - kérdezte Kardalos higgadtan

- Van nálam két sör - remegett meg a szomszéd hangja.

- Ha átbaszol, halál fia vagy - közölte Kardalos rekedten.

Ültek a konyhaasztalnál és itták a sört. Kardalon nem igazán értette, hogy mit duruzsol a szomszéd, mert hirtelen nagyon álmos lett, fáradt, de a pisztolyt azért keményen markolta a szabad kezével. Pár perc múlva mégis erőt vett rajta az álom, s feje előrebukott az asztalra. A szomszéd fölkapta a hokedlire koppanó pisztolyt és kislisszolt vele a folyosóra.

- Ártalmatlan állapotba hozta meg az éppen akkor érkező rendőrök egyike, miután kibiztosította a fegyvert. - Bele ragadt a csőbe a töltény.

Kardalos azonban sokkal kevésbé volt ártalmatlan, mert vad dulakodásba kezdett, amikor a rend őrei el akarták vezetni, veszélyesen hadonászott a kenyérvágó késsel, úgyhogy végül a földre teperték, s a hátán ülve bilincselték meg.

Talán csak pillanatnyi figyelmetlenség volt a rendőröktől, talán csak pillanatnyi elégedettség a jól végzett, de még befejezetlen munka közben, ami lehetővé tette, hogy Kardalos a derékig érő vaskorlátot át hátal az udvarra vesse magát a negyedik emeletről. Pontosan úgy, ahogyan az az ismeretlen asszony, aki az ünnepek előtti rituálét követve csalhatatlanul rálelt erre a hatemeletes, körfolyosós házra, amelynek udvarra nyíló ablakaiból mindenki lát mindent, és senki nem lát semmit.

